

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою Радою ХМАПО

"25" грудня 2015 р.

Протокол № 11

Голова Вченої Ради ХМАПО,

Ректор Харківської медичної
академії післядипломної освіти

проф. Хвисьюк О. М.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
Харківської медичної академії післядипломної освіти

Харків 2015

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення є нормативним документом, що регламентує організацію та проведення навчального процесу в Академії.

Освітня діяльність Академії спрямована на створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації людини, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей у здобутті якісної освіти, розроблення та запровадження освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та навчально-виховного процесу, розвитку безперервної освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір, забезпечення соціального захисту слухачів та науково-педагогічних працівників, відповідального ставлення до власного здоров'я, створення найбільш сприятливих умов життєдіяльності суспільства.

Академія забезпечує науково-педагогічних працівників і слухачів засобами навчання (навчальною, методичною, науковою літературою, технічними та іншими засобами) відповідно до своїх матеріальних та фінансових можливостей.

Мова навчання в Академії визначається чинним законодавством України.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Дане Положення розроблене згідно:

2.1. Законів України:

- «Про освіту»
- «Про вищу освіту»
- «Про наукову і науково-технічну діяльність»
- «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»
- «Про засади запобігання і протидії корупції»

- «Про захист персональних даних»

2.2. Постанови Кабінету Міністрів України:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 12.11.97 р. № 1260 «Про документи про освіту та вчені звання».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1134 «Про затвердження нормативів чисельності студентів (курсантів), аспірантів (ад'юнктів), докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів, клінічних ординаторів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації та вищих навчальних закладах післядипломної освіти державної форми власності».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.96 р. № 992 «Про Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 796 «Про затвердження Переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.99 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 р. № 1019 «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг»

2.3. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України:

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи

педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів».

- Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758, «Про затвердження Порядку надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами».

2.4. Наказів Міністерства охорони здоров'я України:

- Наказ МОЗ України від 22.07.93 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів)».
- Наказ МОЗ України від 25.12.92 р. № 195 «Про затвердження Переліку вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, підготовка і отримання звання в яких дають право займатися медичною і фармацевтичною діяльністю».
- Наказ МОЗ України від 19.08.94 р. № 118-С «Про затвердження Порядку допуску до медичної і фармацевтичної діяльності в Україні громадян, які пройшли медичну чи фармацевтичну підготовку в навчальних закладах іноземних країн».
- Наказ МОЗ України від 19.09.96 р. № 291 «Про затвердження Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації».
- Наказ МОЗ України від 23.02.2005 р. № 81 «Про затвердження переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників ВНЗ».
- Наказ від 09 липня 1993 р. № 157 «Про впровадження підготовки магістрів медицини у медичних вищих навчальних закладах»
- Наказ МОЗ України від 19.12.1997 р. № 359 «Про подальше удосконалення атестації лікарів».
- Наказ МОЗ України від 12.12.2006 № 818 «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів».

- Наказ МОЗ України від 12.08.2009 р. № 588 «Про атестацію професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я».
- Наказ МОЗ України від 17.03.1993 р. № 48 «Про порядок направлення на стажування лікарів і їх наступного допуску до лікарської діяльності».
- Наказ МОЗ України від 18.05.1994 р. № 73 «Про затвердження Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах».
- Наказ МОЗ України від 07.07.2009 № 484 «Про затвердження Змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах».
- Наказ МОЗ України від 24.04.2008 р. № 230 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 07.12.1998 р. № 346 «Про затвердження Переліку назв циклів спеціалізації та вдосконалення лікарів і провізорів у вищих медичних (фармацевтичних) закладах (факультетах) післядипломної освіти».
- Наказ МОЗ України від 29.01.1998 № 12 «Про затвердження Положення про клінічну ординатуру».
- Наказ МОЗ України від 10.12.2010 № 1088 «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів».
- Наказ МОЗ України від 29.03.2002 № 117 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників».
- Наказ МОЗ України від 26.02.2003 № 86 «Про затвердження Примірного положення про опорну кафедру і переліку опорних кафедр вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України».
- Наказ МОЗ України від 23.11.2005 № 632 «Про затвердження Примірних нормативів матеріально-технічного забезпечення кафедр вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів та закладів післядипломної освіти III-IV рівнів акредитації, підпорядкованих МОЗ України».

3. ВИДИ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ

Навчання лікарів (провізорів) в Академії проводиться в інтернатурі, магістратурі, клінічній ординатурі, циклах вторинної спеціалізації, тематичного

удосконалення, передатестаційних циклах, курсах стажування, інформації та стажування.

3.1. Інтернатура

Основним завданням інтернатури, яка є обов'язковою формою післядипломної підготовки, є підвищення рівня практичної підготовки випускників вищих навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України, їх професійної готовності до самостійної лікарської (провізорської) діяльності.

Інтернатура проводиться в очно-заочній формі навчання на кафедрах в Академії та стажування в базових установах і закладах охорони здоров'я.

Порядок підготовки фахівців в інтернатурі визначається Положенням про спеціалізацію (інтернатуру) випускників медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівня акредитації, затвердженим наказом МОЗ України від 19.09.1996 р. № 291.

3.2. Магістратура

Підготовка магістрів медицини (фармації) проводиться одночасно з підготовкою спеціалістів з певного лікарського (провізорського) фаху в інтернатурі і спрямоване на поглиблену спеціальну, науково-практичну, педагогічну та дослідницьку підготовку фахівця з цієї ж лікарської (провізорської) спеціальності згідно з переліком лікарських (провізорських) спеціальностей.

Порядок підготовки фахівців в магістратурі визначається наказом МОЗ України № 157 від 09 липня 1993 р. «Про впровадження підготовки магістрів медицини у медичних вищих навчальних закладах».

3.3. Лікарська резидентура

Лікарська резидентура – є формою спеціалізації за певною лікарською спеціальністю лікарів-спеціалістів, які пройшли підготовку в інтернатурі за базовими лікарськими спеціальностями, що відповідають фаху резидентури,

після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста певного фаху.

Порядок підготовки фахівців в лікарській резидентурі визначається Положенням про лікарську резидентуру, затвердженим наказом МОЗ України.

3.4. Клінічна ординатура

Клінічна ординатура є вищою формою підвищення кваліфікації лікарів-спеціалістів з певного фаху. Основним завданням клінічної ординатури є поглиблення професійних знань, підвищення рівнів умінь та навичок лікаря-спеціаліста за його лікарським фахом з метою підготовки висококваліфікованого лікаря для самостійної роботи в закладах охорони здоров'я.

Порядок підготовки фахівців в клінічній ординатурі визначається Положенням про клінічну ординатуру, затвердженим наказом МОЗ України № 12 від 29.01.1998 р.

3.5. Цикли спеціалізації

Спеціалізація лікарів зі спеціальностей, що не передбачені в інтернатурі, проводиться на циклах спеціалізації після закінчення інтернатури з основної спеціальності. Лікар (провізор) може проходити спеціалізацію з декількох спеціальностей.

Порядок зарахування на цикли спеціалізації регламентований наказом МОЗ України № 166 від 22.07.1993 «Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів) та наказом МОЗ України від 19.12.1997 р. № 359 «Про подальше удосконалення атестації лікарів»

3.6. Тематичне удосконалення

Тематичне удосконалення передбачає підвищення кваліфікації лікарів і провізорів та професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я з окремих розділів відповідної спеціальності в період

між проходженням передатестаційних циклів, з метою підтримання сучасного рівня підготовки.

3.7. Передатестаційні цикли

Передатестаційні цикли проводяться згідно з наказами МОЗ України: № 166 від 22.07.1993 «Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів), № 359 від 19.12.1997 р. «Про подальше удосконалення атестації лікарів», № 73 від 18.05.94 р. «Про затвердження Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах», № 484 від 07.07.2009 р. «Про затвердження Змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах», № 818 від 12.12.2006 «Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів» та № 588 від 12.08.2009 р. «Про атестацію професіоналів з вищою немедичною освітою, які працюють в системі охорони здоров'я».

3.8. Цикли стажування

Цикли стажування передбачені для лікарів, провізорів, які не працювали більше трьох років за конкретною лікарською спеціальністю, та особи, які своєчасно не пройшли атестацію на кваліфікаційну категорію або яким відмовлено у присвоєнні (підтвердженні) другої кваліфікаційної категорії.

Порядок проходження стажування визначається наказом МОЗ України від 17.03.93 р. № 48 «Про порядок направлення на стажування лікарів і їх наступного допуску до лікарської діяльності»

3.9. Курси інформації і стажування

Курси інформації і стажування є видом підвищення кваліфікації лікарів (провізорів), завданням якого є вивчення актуальних теоретичних питань і набуття практичних навиків з відповідного розділу спеціальності.

Порядок підвищення кваліфікації на курсах інформації і стажування визначається Положенням про підвищення кваліфікації лікарів і провізорів на

курсах інформації і стажування, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22.07.1993 р. № 166.

4. ФОРМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ

Форми навчання слухачів в Академії – денна (очна), заочно-очна, очно-заочна з використанням дистанційних методів навчання, виїзні та переривчасті курси.

4.1. Денна (очна)

Денна (очна) форма навчання є основною формою здобуття певного рівня вищої освіти. Очна форма – з повним відривом лікаря (провізора) від роботи на період навчання в Академії. За цією формою проводяться цикли спеціалізації, тематичного удосконалення, стажування, передатестаційні цикли, курси інформації і стажування, підготовка в клінічній ординатурі.

4.2. Заочно-очна

Заочно-очна форма навчання є формою здобуття певного освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти без відриву від виробництва. Складається з двох фаз. В період першої заочної фази лікарі (провізори) без відриву від роботи вивчають літературу і виконують контрольні завдання. Друга фаза (очна) проводиться в Академії з повним відривом від роботи. За цією формою проводиться підготовка фахівців в інтернатурі та магістратурі.

4.3. Очно-заочна з використанням дистанційних методів навчання

За очно-заочною формою з використанням дистанційних методів навчання проводяться цикли спеціалізації «Загальна практика – сімейна медицина».

4.4. Виїзні цикли

Виїзні цикли – проведення циклів шляхом виїзду на місцеві бази, за заявками закладів охорони здоров'я.

4.5. Переривчасті курси

Переривчасті курси удосконалення проводяться з частковим відривом від роботи на один-два дні в місяць на місцевих базах.

5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Навчальний процес в Академії здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття,
- самостійна робота слухачів,
- індивідуальні завдання,
- контрольні заходи.

5.1. Основні види навчальних занять

Основними видами навчальних занять є:

- лекція,
- семінарське,
- практичне,
- індивідуальне заняття,
- консультація.

5.2. Контрольні заходи

Контроль знань - один із складових і важливих елементів навчального процесу. Розрізняють наступні види контролю: базисний (співбесіда, тестування), поточний (контрольні роботи, реферати, співбесіди, перевірки професійної практичної підготовки, заліки), підсумковий (іспити, заліки). У залежності від процедурних умов контролю, виділяють наступні його форми: усний, письмовий, практичний і тестовий (комп'ютерний).

В кінці циклів спеціалізації та удосконалення на кафедрах проводяться заключні іспити, а в кінці курсів інформації і стажування - заліки.

5.2.1. Організація та проведення іспиту

Іспит складається з трьох частин:

- а) комп'ютерний контроль рівня знань;
- б) оцінка володіння професійними практичними навичками і вміннями;
- в) заключна співбесіда для підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми.

Комп'ютерний контроль рівня знань і вмінь проводиться в комп'ютерному класі за атестаційними комп'ютерними програмами відповідних кваліфікаційних категорій, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України.

Регламент проведення комп'ютерного тестування передбачає одночасну і індивідуальну роботу з комп'ютером всіх слухачів однієї кафедри. Кожний слухач повинен відповісти не менше, як на 75% загальної кількості питань відповідної кваліфікаційної категорії (150-200 питань).

Загальний час роботи з комп'ютером під час іспиту з 150 питань обмежений 1 годиною 40 хвилинами, а при 200 питаннях - 2 годинами 10 хвилинами (із розрахунку 40 секунд на одне питання). Оцінювання теоретичної підготовки відбувається за бінарною системою ("позитивно" або "негативно"). Іспит вважається складеним, якщо слухач набирає або перевищує затверджену кількість правильних відповідей:

- лікар (провізор)-спеціаліст - 75%;
- спеціаліст II категорії - 80%;
- спеціаліст I категорії - 85%;
- спеціаліст вищої категорії - 90%.

Практична підготовка лікарів (провізорів) є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття лікарем (провізором) професійних навичок та вмінь. Оцінка

володіння професійними практичними навичками і вміннями, передбаченими програмою циклу спеціалізації або передатестаційного циклу для відповідної кваліфікаційної категорії, проводиться викладачем в умовах професійної діяльності кафедри протягом всього часу навчання на циклі.

Заключна частина іспиту проводиться у формі співбесіди слухачів з екзаменаційною комісією і передбачає з урахуванням результатів комп'ютерного тестового контролю знань, оцінок володіння практичними навичками, прийняття рішення про загальну оцінку рівня підготовки лікаря (провізора) з рекомендацією про присвоєння звання лікаря (провізора) - спеціаліста або присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії спеціаліста.

6. ОСОБИ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В АКАДЕМІЇ

Особами, які навчаються в Академії, є слухачі, інтерни, клінічні ординатори, магістри, аспіранти та докторанти.

6.1. Права слухачів

Слухач Академії має право на:

– продовження освіти за професією, спеціальністю на основі одержаного освітньо-кваліфікаційного рівня, здобуття додаткової освіти відповідно до угоди з Академією;

– безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

– забезпечення гуртожитками;

– користування навчальною, науковою, виробничою, побутовою базою Академії;

– участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікацій;

– навчання за рішенням ученої ради факультету за індивідуальним планом;

– доступ до інформації в усіх галузях знань;

- захист від дій науково-педагогічних, інших працівників, що порушують їх права або принижують честь і гідність;
- брати участь через виробничі наради кафедри (факультету) в обговоренні питань удосконалення навчального процесу та інших, пов'язаних з навчанням і побутом курсантів.
- інші права, передбачені Правилами внутрішнього розпорядку Академії та чинним законодавством.

6.2. Обов'язки слухачів

Слухач зобов'язаний:

- дотримуватися чинного законодавства, Статуту, Правил внутрішнього розпорядку Академії та загальновизнаних норм співжиття, моралі, етики;
- виконувати всі вимоги з охорони праці, протипожежної безпеки, лікарняної санітарії;
- вдосконалювати і поглиблювати професійні знання, вміння і навички;
- в повному обсязі виконати навчальний план і програму циклу спеціалізації або підвищення кваліфікації;
- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану, відвідувати заняття;
- берегти майно Академії, в тому числі і в гуртожитках.

При невиконанні навчального плану, а також у випадку порушення правил внутрішнього розпорядку слухач може бути відрахований наказом ректора Академії з видачею відповідної довідки про перебування на курсах й причини відрахування.

7. УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Навчальний процес в Академії – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти відповідно до державних стандартів.

Відповідальність за якість навчального процесу в Академії несуть ректор та керівники навчальних підрозділів. Органами управління навчальним процесом є:

- Вчена рада;
- ректорат;
- Начально-методична рада;
- Навчально-методичний відділ.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти

В Академії діє система моніторингу якості освіти, яка складається з постійних анкетувань осіб, які навчаються, відділом моніторингу якості навчального процесу, проведення рейтингового оцінювання факультетів, кафедр академії та осіб професорсько-викладацького складу.

Метою діяльності сектора є аналітико-прогностичне дослідження якості освіти відповідно до вимог державних стандартів медичної освіти, критеріїв національної й європейської систем акредитації, міжнародних процедур визнання освітніх програм; визначення якості надання освітніх послуг та ефективності післядипломної освіти фахівців в Академії.